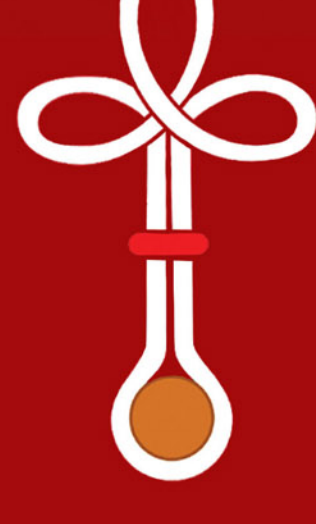

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE 1918/1919

„DWUDZIESTY SIÓDMY WOLNOŚĆ PRZYNIÓSŁ GRUDNIA”

Walki przy moście Chwaliszewskim w Poznaniu 27 XII 1918 r.

(reprodukcja pocztówki akwarelowej Leona Prauzińskiego ze zbiorów POLONA)

2. WYBUCH POWSTANIA I OPANOWANIE PROWINCJI

26 XII 1918 r.

Przyjazd do Poznania Ignacego Jana Paderewskiego

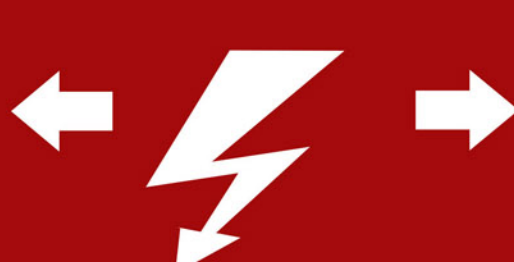

Wjazd Ignacego Jana Paderewskiego do centrum Poznania, 26 XII 1918 r.

(reprodukcja pocztówki akwarelowej Leona Prauzińskiego ze zbiorów POLONA)

WZROST NAPIĘCIA W MIEŚCIE

Entuzjazm Polaków
manifestowany udekorowaniem
miasta flagami polskimi i alianckimi

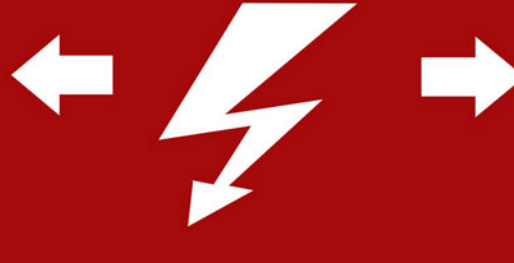

Irytacja niemieckich
mieszkańców miasta

Przyjazd Paderewskiego do Poznania wraz z kilkoma brytyjskimi oficerami był sygnałem,
że zwycięskie mocarstwa są zainteresowane sytuacją w Prowincji Poznańskiej

Spontaniczny wybuch, czyli co się stało 27 XII 1918 r.?

Manifestacja polska
na cześć I.J. Paderewskiego

Kontrmanifestacja niemiecka
z udziałem żołnierzy 6 Pułku
Grenadierów

Manifestacja polskich dzieci przed Bazarem
(reprodukcja pocztówki akwarelowej Leona Prauzińskiego ze zbiorów POLONA)

Stracie manifestacji w godzinach
popołudniowych przed Bazarem.

Zrywanie flag polskich i alianckich przez
niemieckich żołnierzy
(reprodukcja pocztówki akwarelowej
Leona Prauzińskiego ze zbiorów POLONA)

ROZPOCZĘCIE POWSTANIA

Do dzisiaj nie wiadomo, z której strony – polskiej czy niemieckiej –
padł pierwszy strzał oddany przed Bazarem. Jego następstwem będzie
rozpoczęcie walk na terenie Poznania

Walki na ulicach Poznania

Pierwsze ofiary

WOLNY POZNAŃ!!!

Walki przy moście Chwaliszewskim
w Poznaniu, 27 XII 1918 r.
(reprodukcja pocztówki akwarelowej
Leona Prauzińskiego ze zbiorów POLONA)

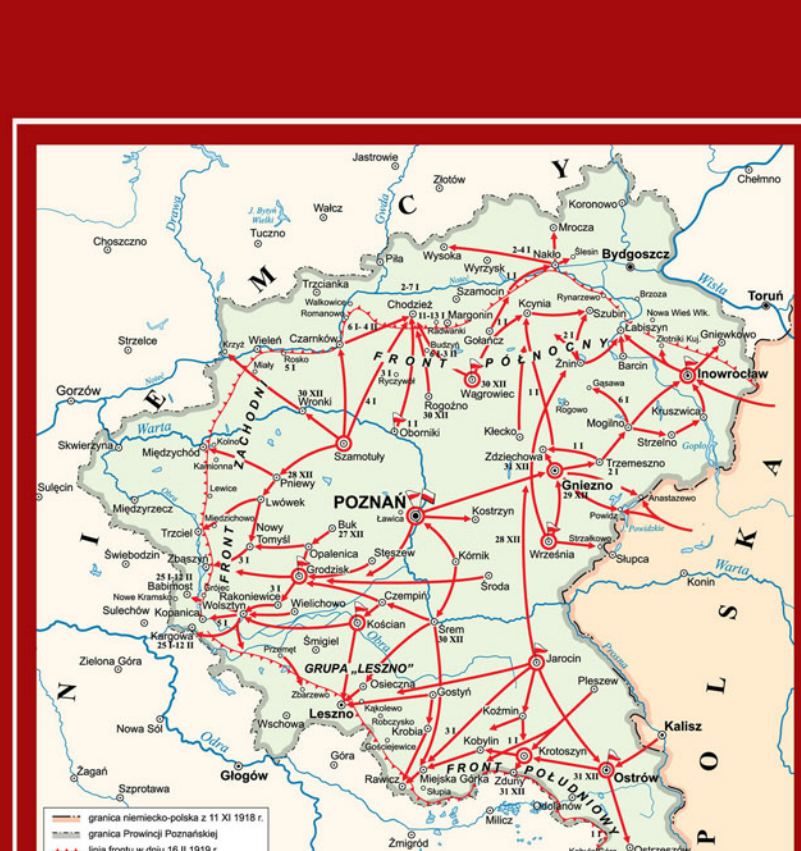

Franciszek Ratajczak (1887 – 1918)
Uznawany często za pierwszą ofiarę powstania.
(fot. z „Ilustracja Wielkopolska”, 1928, nr 13)

8 I 1919 r.

Opanowanie prawie całej Prowincji Poznańskiej przez powstańców

Mapa ukazująca rozprzestrzenienie się powstania
(autor Radosław Przebitkowski z: pw.ipn.gov.pl)

Przyczyny polskiego sukcesu w pierwszym okresie powstania:

- zaskoczenie Niemców
- słabe morale wśród ludności niemieckiej [poczucie bezsensu dalszej walki, nastroje rewolucyjne]
- solidaryzm narodowy Polaków [brak napięć społecznych]

Większość miejscowości została zajęta przez Polaków bez walki zbrojnej

Bibliografia:
• Publikacje:
- A. Czubiński, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919: geneza – charakter – znaczenie, Poznań 2002
- M. Rezler, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919: po 100 latach, Poznań 2018
- W. Olszewski, Ł. Jastrząb, Lista strat powstania wielkopolskiego od 27.12.1918 r. do 8.03.1920 r., Koszalin 2009.
- R.T. Wilkanowicz, Utwory powstańcze, wybór, opracowanie i wstęp I.Kieć, Poznań 2018
- „Kronika Miasta Poznania” 2018, nr 3 (1918. Od rewolucji do powstania).

• Fotografie:
- Biblioteka Kórnicka PAN
- Dziennik Polskiego Sejmu Dzielnicowego, Poznań 1918
- „Ilustracja Wielkopolska”, 1928, nr 13
- Muzeum Powstańców Wielkopolskich w Lusowie
- Narodowe Archiwum Cyfrowe
- POLONA
- zbiory prywatne Katarzyny Prauzińskiej-Czarnul

• Mapy:
pw.ipn.gov.pl

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ